

Válasz.

Kis-Komárom és vidéke történetéből.

Irta: CSIRE ISTVÁN n.-bajomi lelkész.

(Folytatás és vége.)

Ha valami capitale találhatik, az olyan hoz a magistratus nyolc praedikátorokon, mestereken és deákokon kívül.

Ha az presbyter városban, faluban vagy praesidiomban illetlenül viseli magát, egy néhány intések után ha nem jobbul, deponálják és ugyanaz presbyterium előtt s más választanak helyette avagy helyében.

Minden héten nem egyszer, de toties quoties ha mi történik, vagy esik oly istentelen s elszenevedhetetlen dolog, az külső presbyterek tartoznak a praedikátoroknak volta szerint megjelenteni. — Egyébaránt de occultis ecclesia non iudicat. Ha pedig elmulatja az külső presbyter szántsándokkal és a praedikátor eszében veszi, az olyant ugyan az presbyterek előtt szólítja meg róla, hogy máskor ne legyen Interim az reus sem megyen szóllítatlan el mellette.

Pápán numero 24 presbyter vagyon az külső rend közül, nemes és polgári személyek istenes böcsületesek.

Kis-Komárban az szerint 24, kik között Kőnczöl Mihály Somogyvármegye főszolgabírája, Bornemisza András vármegye assessora, Botthyáni László, Csabay György százados vajda, értékes, jószágos emberek; azonkívül Ropoly Fzrkas, Cepeli Gergely, Karácson Tamás, böcsületes értékes kereskedő személyek, az sereg bírás is és többek etc., kik az magistratus törvényszékiben is tisztviselő assessorok.

Az Kiskomár városában is és galamboki városban, mely filialisan nro 20 vannak bírásból, tanácsból állók.

Körmendi seniorságban az szerint tudom kglmes asszonyom, hogy nemesi rendből katona rendből és polgári rendből áll, mivel Botthyáni Ádám főgenerális ő nga praesidiomos helye, három rendből áll. Nevek szerint kik legyenek, nem tudhatom, mivel töltök távol.

Püspök uram és senior uraim inspecciójok alatt minden városban, falukban megvannak a presbyterek, kik az ő honjokban rendesen és istenesen/vigyáznak az külső rendekre.

Ha generalis vagy patricularis synodus leszen valamely helben, ez ilyen presbyterekből választanak istenes és emberséges legatusokat, kiket is püspök uram két rendből álló praedikatori és hallgatói számos összevált sereg előtt publice igen megexaminál és ugy a függő causákat az articulusok szerint decanter discutiálja seniorival, proseniorival és presbyterivel együtt. Az praedikátorok dolgain kívül, melyek csak szintén forum spiritualét concernálnak, az külső nagy értelmű böcsületes presbyter uraim közül is admittáltatnak s azok is voxolnak az olyan külső causákban etc.

Blasius Nagy-Maráczy minister ecclesior oppidi Kiskomariensis, m. p.

Ime ezekben megtalálja Juk József ur a felvilágosítást ama nyilatkozatára is. „Az adatok összegyűjtése nekem még nem sikerült, mert egy hosszú-hosszu idő még bizonytalan előttem.“ Hiszi vagy nem hiszi: ama hosszú-hosszu idő — pár századig — a protestantismusi.

Hiszen a veszprémi r. kath. egyházmegye Schematismusa szerint (ezt csak hitelesnek tartja Juk ur?) a kiskomáromi r. kath. egyház kezdődött 1695-ben, anyakönyve vezetettik 1736-tól; a galamboki pedig 1803-ban alakult, még az újra alakult reformátu-nál is 12 évvel később; tehát a kirdéses időszakban, a reformatiónak itteni virágzása idején bizony nem voltak itt sem plebanusok, sem plebániák, és hogy a galamboki temetőben látható rom, református templom és az ott talált harang, mely újra öntve ma is a ref. templom tornyában hívja a híveket istentiszteletre: a régi reformátusoké volt. Az a hiteles történelmi adat pedig, hogy „Sz. István a zalavári apátságot 1019-ben megalapítván, a több községek között K o l u m b a k dézméját is ajándékol adá“ (monasterologia,) Galambok nevének Colon-Beck (Beck colonja-ból) való származását alaptalan mesének decralálja.

Még csak annyit jegyzek meg, hogy Németh István pápai theol. tanár s egyházközségi levéltáros urnak f. 1896. évi márcz. 21-én kelt, hozzám intézett levele szerint a ref. egyes. egyháznak amaz erekléje, a sokat emlegetett kiskomáromi régi Matrikula bizony megvan, kezdődik 1623. márcz. elején, végződik 1715. november 11-én a szentgróti bejegyzéssel. A ki kételkedik az itt közölt adatok hitelességében, ha nem resteli a fáradságot: menjen el Pápára s hasonlitsa össze azzal a hiteles és egyháztörténelmi szempontból rendkívül becses Codexszel.

Közli: HALÁSZ IMRE lelkész.